

การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

The development of Thai learning achievement on Literature Vessantara of
Mathayomsueksa 4 students by Problem-Based Learning Model.

พิสิฏฐพล พันธุ์พาน*, ดนิตา ดวงวิลัย**, เพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์***
Pisitapon Phanpan, Danita Duangwilai, Penprapa Singawat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังเรียน เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผนซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานชนิดมาตราส่วน 5 ตัวเลือก 15 ข้อ สถิติที่ใช้คือสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อย

* นิสิตปริญญาตรี ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*Intern student, B.Ed. (Thai Language), Faculty of Education, Mahasarakham University

** Lecturer, Dr, Faculty of Education, Mahasarakham University

***Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และค่า t-test (Dependent Sample) ผลปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.98/84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7393 คิดเป็นร้อยละ 73.93 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, มหาเวสสันดรชาดก

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the Thai Language lesson plans about Literature Vessantara of Mathayomsueksa 4 students by Problem-Based Learning Model at the 80/80 efficient criteria, 2) to study effectiveness index of both lesson plans created, 3) to compare the achievement Literature Vessantara in learning before and after, and 4) to study satisfaction of students toward Problem-Based Learning Model. The sample consisted is 40 students in Mathayomsueksa 4/4 of KhonkaenWittayayon school, under the secondary educational service area office 25, in the second semester of the academic year 2015. The sample is obtained by the Cluster Random Sampling technique. The instruments used in this research were: 1) 4 Thai lesson plans about Literature Vessantara of Mathayomsueksa 4 students by Problem-Based Learning Model which have very good quality, 2) 30-item 4-choice learning achievement test which have the content validity form 0.67 to 1.00, the discriminant index form 0.40 to 1.00 and the total reliability of 0.91, 3) questionnaire on students satisfaction with Problem-Based Learning Model. The statistics used in this research are mean, standard deviation, percentage, effectiveness index and t-test (Dependent Sample).

The results of this research are the lesson plans about Literature Vessantara of Mathayomsueksa 4 students by Problem-Based Learning Model has efficiencies of 86.98/84.83 that higher than the criteria 80/80, the effectiveness indices of 0.7393 or at 73.93 percent, The students learned using Thai lesson plans about Literature Vessantara of Mathayomsueksa 4 students by Problem-Based Learning Model is higher than at the 0.05 level of significance, and The students had satisfaction as a whole at a high level.

Keywords: Thai learning achievement, Problem-Based LearningModel, Mahawessandornchadok

บทนำ

การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมมุ่งเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงคุณค่าของวรรณคดีด้านต่างๆ เช่น คุณค่าด้านอารมณ์ คุณค่าด้านวัฒนธรรม คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าที่สร้างสรรค์จากจินตนาการของกวี นอกจากนี้ยังส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด และวิถีชีวิตของบรรพบุรุษ ชายาซึ่งในวรรณคดี วัฒนธรรมทางภาษาและความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554: คำนำ) การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ในการเรียนภาษาไทย การสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาในเรื่องการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้ไม่เท่าที่ควร ไม่เข้าใจความหมายของศัพท์ในวรรณคดี ขาดกระบวนการคิดแก้ปัญหา ตีความจากเรื่องไม่ได้ ไม่เกิดสุนทรียภาพและความซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยลดลง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ชอบวิชาภาษาไทย ไม่เห็นคุณค่าความสำคัญและจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาไทย ประกอบกับวิชาภาษาไทยเป็นภาษาที่ซับซ้อนมีเนื้อหามาก อีกประการหนึ่ง ครูอาจมีวิธีสอนหรือสื่อที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนวรรณคดีและวรรณกรรมที่เรียนเป็นเรื่องที่ยาวและอ่านยาก ใช้สำนวนภาษาที่แตกต่างจากภาษาในปัจจุบัน จึงเป็นเหตุให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่สนใจในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม และไม่สามารถวิเคราะห์เนื้อหาหรือคุณค่าจากการอ่านได้เท่าที่ควร

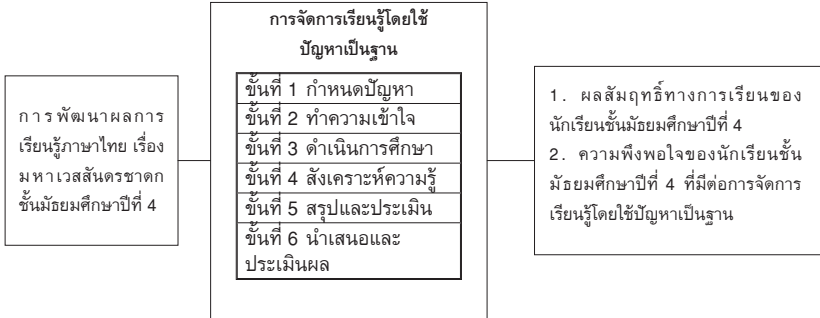
สภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้หาแนวทางในการพัฒนาการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติงานจริง โดยให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปความรู้ ตลอดจนฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือจากการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก อาทิ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ

กระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการเรียนรู้ให้มากที่สุด จนเกิดความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ (ทศนา เขมมณี. 2554: 14-15)

การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ร่วมกันประเมินผลงาน (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อยู่. 2550: 7-8) ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนี้จะช่วยพัฒนาการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี ดังที่ ศรีไพร สังฆะคุณ (2554: 141-148) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.59/81.43 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7521 คิดเป็นร้อยละ 75.21 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสุมาลี ชันผง (2556: 60-82) ก็ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน (PBL) พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมการเรียนโดยรวมร้อยละ 88.67 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาไทยและผู้สนใจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 4 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ชนิดมาตราส่วน 5 ตัวเลือก 15 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือที่กำหนดไว้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาปรับปรุงข้อบกพร่องอีกครั้งหลังจากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิจัย

1. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากให้นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้เพื่อคะแนนพัฒนาการเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียน
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จนครบทั้ง 4 แผน พร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียน
3. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบทุกแผนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังเรียน เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. วิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

บทสรุป

ผลการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.98/84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7393 คิดเป็นร้อยละ 73.93 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.98/84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินผลงาน และการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.98 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.83 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวทางของรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) วิธีการสอนวรรณคดีไทย และศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือก และกำหนดเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถได้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การจัดการจัดการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐาน มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุมาลี ชันพง (2556: 60-82) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐาน (PBL) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.83/85.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประกายเดือน อินทะนัย (2555: 80-83) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐานในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านดินดำเหล่าแสนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า แผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐานในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้

ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพ 84.57/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 ดังนั้นแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแสดงให้เห็นรายละเอียดชัดเจน ประกอบกับเมื่อนำมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีการเตรียมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผน และดำเนินการจัดการกิจกรรมตามแผนที่ได้ระบุไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกการปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งในขณะที่เรียนครูจะคอยแนะนำสรุปเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ อีกทั้งในการเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ระหว่างเรียน จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.7393 แสดงว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 73.93 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และในการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาในเรื่องที่สนใจจากแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และครูผู้สอนได้สร้างกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ใกล้ตัวของผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ร่วมตั้งปัญหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยหลักพึ่งพากัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคม รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคงของดอกอ้อ ริงโคตร (2553: 109-113) ได้ศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่องปรากฏการณ์เกี่ยวกับอากาศในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5936 คิดเป็นร้อยละ 59.36 และสอดคล้องกับศรีไพรสังฆะคุณ (2554: 141-148) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7521 คิดเป็นร้อยละ 75.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกการสังเกต แก้ปัญหา และใช้กระบวนการกลุ่มในการแสวงหาคำตอบ ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 12.55 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 25.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้น อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนทั้ง 6 ขั้น ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของ สำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้ (2550 : 7-8) ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินคำตอบ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าว สามารถพัฒนาการเรียนการสอนและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม นักเรียนมีการทำงานอย่างเป็นระบบโดยการพึ่งพาอาศัยกันมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขและหาคำตอบของปัญหา นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภจิภาเพชรล้วน (2554 : 128-134) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรรสร้างความรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงชันกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงชันกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลิมพล แก้วสามสี (2554 : 11—20) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงชันกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคิดเป็นร้อยละ 82.02 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่าการได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชัน

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเรียนการสอนภาษาไทย เรื่องมหาเวสสันดรชาดก ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 การที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ใหม่ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้คำแนะนำและอธิบายอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข เกิดความภาคภูมิใจในผลงานซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยรัตน์ พุทธิเสน (2553: 81-82) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการอ่านจับใจความภาษาไทยที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนมีความคงทนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของอนิรุทธ์ สติมัน (2550: 118) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องกฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ประสิทธิภาพพบเรียน 80.22/84.22 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกัน การเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยนักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จึงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพสูง เหมาะแก่การนำไปใช้ในการจัดการสอน นักเรียนเมื่อได้เรียนรู้ตามแผนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำไปใช้พัฒนาทักษะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ก่อนที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ในชั้นเรียน ควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครูและนักเรียนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อเสริมสร้างให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.2 ควรศึกษาขั้นตอนการใช้ การเตรียมสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือวัดผลประเมินผล ให้ครบจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจและการเรียนการสอนมีความต่อเนื่อง

1.3 ครูควรมีการสร้างบรรยากาศและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนบรรลุวัตถุประสงค์

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ครูควรทำความเข้าใจกับนักเรียนในแต่ละชั้นตอนก่อน เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้

1.5 ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มครูผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้นักเรียนได้ช่วยเหลือร่วมปรึกษากัน และคอยแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหา

1.6 ควรเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจ เช่น ห้องสมุด หนังสือเรียน สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อต่างๆ และอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่สร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนหลายๆ โรงเรียน เพื่อจะได้ข้อสรุปผลการศึกษากว้างขึ้น

2.2 ควรใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนเนื้อหาอื่นๆ ในระดับชั้นอื่นกับตัวแปรอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อการอ่าน หรือความคงทนในการเรียน

2.3 ควรเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นผลที่เหมือนต่างของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้หรือเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เฉลิมพล แก้วสามสี. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารประวัติศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดอกอ้อรังโคตร. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่องปรากฏการณ์เกี่ยวกับอากาศในชีวิตประจำวันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทีศนา แชมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกายเดือน อินทะนัย. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยรัตน์ พุทธิเสน. (2553). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการอ่านจับใจความภาษาไทย ที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุจิกา เพชรล้วน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรค์สร้างความรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีไพรสังขะคุณ. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทยการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมาลี ชันผง. (2556). การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน (PBL) การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็น
ฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
อนิรุทธ์ สติมั่น. (2542). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทางอินเทอร์เน็ต เรื่อง
การถ่ายภาพสำหรับบุคคลทั่วไป. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

